

EDEBİYAT DERGİSİNDE RASİM ÖZDENÖREN

İlhan Sadıkoğlu

- Cumhuriyet Dönemi'nde yayımlanan düşünce ve edebiyat odaklı dergilerden biri olan *Edebiyat*, 1969-1984 yılları arasında aylık olarak okurla buluşmuştur. Dergi, aydınların hemen her konuyu Batıcı bir yaklaşımla değerlendirdiği bir dönemde sanat ve edebiyatı İslami bir anlayışla ele almış, insanın bir uygarlığın ürünü olduğu fikrinden yola çıkarak İslam uygarlığıyla yoğrulmuş bir topluma ölkü olarak "Batıcılık"ın sunulmasına karşı çıkarak "yerli düşünce" vurgusu yapmıştır. Bu yazıda *Edebiyat*'ın kurucu kadrosunda yer alan Rasim Özdenören'in dergide yayımladığı edebî ve fikrî metinler üzerinde durulacaktır.

Rasim Özdenören'in kurucu kadrosu içinde yer aldığı ilk dergi olan *Edebiyat*'ın ilk sayısı Şubat 1969'da yayımlanmıştır. Derginin ilk beş yılında imzası bulunan yazarın ismi en son Haziran 1974 sayısında görülmüştür. Özdenören'in dergide öykü, deneme, kitap ve dergi tanıtma yazıları ile çevirileri yayımlanmıştır. Yazar, dergide kendi adı haricinde "Celil Kahvecioğlu" ve "Gaffar Taşkın" müstearlarını da kullanmıştır.

Özdenören, *Edebiyat* dergisinde "Ölünün Odaları", "Şimdi Çok Uzaklarda", "Aile", "Kan", "Bir Sabah Uyunca", "Çözülme", "Çok Sesli Bir Ölüm" ve "Sabah Aralığı" adlı öykülerine yer vermiştir. Bu öyküler derginin yayınevi olan Edebiyat Dergisi Yayınlarından iki kitap hâlinde yayımlanmıştır. "Ölünün Odaları", "Şimdi Çok Uzaklarda", "Aile" ve "Çözülme" öyküleri Mart 1973'te *Çözülme* adıyla kitaplaşırken "Çok Sesli Bir Ölüm", "Sabah Aralığı (Halil)"¹, "Kan" öyküleri ise Temmuz 1974'te *Çok Sesli Bir Ölüm* adıyla kitaplaşmıştır.

1 Dergide "Sabah Aralığı" olarak yayımlanan öykü, kitabın ilk baskısında "Halil" adıyla yer almıştır. Ancak kitabın sonraki baskılarında tekrar "Sabah Aralığı" tercih edilmiştir.

EDEBİYAT

AYLIK DERGİ * Şubat, otuzuncu sayısını : Ahmet Bayazıt * Yılın birinci sayısı : Ankara, Cebeci No. 43/C * Her türlü haberler ve yazılar adresi : P.K. 50 Bakanlık - ANKARA
EDEBİYAT adını almıştı. Özgünce yazı işleri edilecek. * Dördüncü yıl : Növe Matbaası * Sayısı 109 Kır. Yıllık ücreti 10 TL. * 1. Yıl. 1. Sayı * ŞUBAT 1968

NURİ FAKDİL KALEMİN YÜKÜ

I.
Niçin yazıyorsun? Nezir ama
halini düşünme! Yazan bo-
ce bunları düşünerek yazmaz oturan
yazarlar. Her aşkın çok aşkın gibidir
özün yazıyorsun. Her kalem
doğum yapar, insanın nose meşhur
yazarın da emelidir yazı. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

RASİM ÖZDENÖREN YENİ DÖNEMLE

Yeni bir edebiyat döneminin
geliştiği. Her dönem, edebiyatta
iki devrini temsil eder. Edebiyat
her dönem, kendinden önceki edebi-
yattan çok belirgin özelliklerle ayrılır.
Her dönem, yeni bir çağın, yeni bir
çevrenin yansımasıdır. Yazan bo-
ce bunları düşünerek yazmaz oturan
yazarlar. Her aşkın çok aşkın gibidir
özün yazıyorsun. Her kalem
doğum yapar, insanın nose meşhur
yazarın da emelidir yazı. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

Her kalem, insanın aklıyla
birlikte, çocuklukta yazıya giren
bir aklıyla yazıya girer. Yazan
özün düşünür yazı, başlıyordun.

SUSMAK
Ey sesimi keskin bir bıçak gibi
Kıvranda saklayan çay
Ey sabırla bileyen gülerimi.
ERDEM BAYAZIT

Rasim Özdenören'in dergide yer alan öykülerinde genellikle "ülkede meydana gelen sosyokültürel değişimin bireyde ve ailede meydana getirdiği çarpıklıklar", "taşradan kente göç", "ölüm", "yabancılaşma" ve "aile" konuları işlenmiştir.

"Ölünün Odaları"nda² öykü kahramanı İdris'in babasının ölümünün ardından yaşadığı yalnızlık ve yabancılaşmanın yarattığı bunalım işlenir. Bu bunalımın temelinde modern insanın manevi yoksunluğu vardır. "Şimdi Çok Uzaklarda"da³ Yakup'un ailesi karşı çıksa da daha çok para kazanma hırsıyla kente taşınmasının geleneksel aile yaşantısında yarattığı parçalanma konu edilmiştir. "Aile"de⁴ ise Semih Efendi'nin babasından kalan tüm varlıkları kaybetmesi ve zamanın şartlarına uyum sağlayamamasının yarattığı yıkım anlatılmıştır.

"Kan"da⁵ toprakla uğraşan, yoksul bir ailenin topraklarının üzerinden yol geçmesi ve çocuklarının kente göçmesinin yarattığı sarsıntı konu edilmiştir. Ailesinin topraklarından kopan genç nesil, kent hayatına uyum sağlayamayarak yabancılaşmıştır.

"Bir Sabah Uyanınca"⁶ adlı kısa öyküsünde bir sabah döşeğine uzanmış pence-reden dışarı bakan kahramanın eski günleri anımsadığı görülür. Bir olay örgüsünün bulunmadığı öyküde "Ve hatırlamaya mecbur tutuyorum kendimi, dedelerime bir albastı geldiğini bir tarihte..." diyerek bir Batılılaşma eleştirisi yapılmıştır.

"Çözülme"de⁷ kumarın pençesinde işsiz bir oğul, aileyi bir arada tutmak için çırpınan bir anne, ölüm döşeğinde bir baba, baba evine dönen evli bir kız kardeş ve meczup bir diğer kız kardeşten oluşan bir ailede yaşanan çözülme anlatılmıştır. Ailenin oğlu Kerim'in işlemediği bir suçtan aranması, babasıyla yaşadığı sorunlar ve aileyi ayakta tutmaya çalışan annenin yaşadığı sıkıntılar nedeniyle delirmesi, öyküde serveti koruyamamanın ve değerlerin yitmesinin sonuçları olarak anlatılmaktadır. "Çözülme", 1977 yılında Yücel Çakmaklı tarafından TRT için televizyon filmi olarak çekilmiştir.

"Çok Sesli Bir Ölüm"⁸, hasta babasını kentteki hastaneye götürmeye çalışan ancak bunu başaramayıp babasının ölümüne tanık olan Kamber adındaki bir gencin yaşadıklarını anlatır. Taşra ile kent arasındaki sosyokültürel ve ekonomik uçuruma dikkat çeken öykü, 1977 yılında Yücel Çakmaklı ve Tuncay

2 Rasim Özdenören, "Ölünün Odaları", *Edebiyat*, Şubat 1969, S 1, s. 4.

3 Rasim Özdenören, "Şimdi Çok Uzaklarda", *Edebiyat*, Mart 1969, S 2, s. 2-3.

4 Rasim Özdenören, "Aile", *Edebiyat*, Mayıs 1969, S 4, s. 2-3.

5 Rasim Özdenören, "Kan", *Edebiyat*, 1969-1970, S 7-12, s. 10-11.

Rasim Özdenören, "Kan", *Edebiyat*, Haziran 1974, S 9, s. 7-8.

6 Rasim Özdenören, "Bir Sabah Uyanınca", *Edebiyat*, Şubat 1972, S (19)+4, s. 5.

7 Rasim Özdenören, "Çözülme", *Edebiyat*, Eylül 1972, S (19)+7,8,9, s. 4-11.

8 Rasim Özdenören, "Çok Sesli Bir Ölüm", *Edebiyat*, Nisan 1973, S 1, s. 4-6.

Rasim Özdenören, "Çok Sesli Bir Ölüm", *Edebiyat*, Mayıs 1973, S 2, s. 3.

Öztürk tarafından TRT için televizyon filmi olarak çekilmiş ve 1978 yılında Prag'da yapılan Uluslararası Televizyon Filmleri Yarışması'nda jüri özel ödülünü kazanmıştır.

“Sabah Aralığı”⁹, işlemediği bir suç yüzünden hapse atılmak istemeyen Halil'in kaçıışı ve sonunda jandarmalar tarafından vurulup öldürülmesini konu edindir. Halil yaşadığı tüm olumsuzlukları Tanrı'nın varlığına aldırılmayan kişilerin yaşadığı bir yerde yaşamasına ve oğullarının kendilerini terk edip kente gitmesine bağlamıştır. Yaşamak zorunda bırakıldığı hayatı kabullenemeyen Halil, jandarmaya teslim olmaz ve ölümü seçer.

Rasim Özdenören'in dergide denemeleri de yer almıştır. Bunların bazılarının odağında edebiyat vardır. Yazar, derginin ilk sayısında yer alan “Yeni Dönemle”¹⁰ başlıklı yazısında Tanzimat ile başlayan her alandaki Batı taklitçiliğinin edebiyatta da yansımaları bulunduğunu belirttikten sonra artık yerli kaynaklarla beslenen yeni bir edebiyat döneminin başladığını haber verir.

Rasim Özdenören, “Bütün Yıkıntıların Üstünde”¹¹ başlıklı yazısında ise toplumla edebiyatın etkileşiminden bahsederek her toplumu ayakta tutan bir ülkü olduğunu ve bu ülkünün nesilden nesle edebiyatla aktarıldığını, eğer bu ülkü kiralıkta o edebiyatın da kiralık olduğunu söyler. Yazara göre divan edebiyatı bu açıdan değerlendirildiğinde ülküsü en soyut anlamda İslam'dır ve bu edebiyat geçici olana değil ebedî olana eğilerek halka mal olmuştur. Özdenören; kronolojik olarak günümüze daha yakın olan Tanzimat sonrası edebiyatın öze seslenmediğini, ülküsünü dahi Batı'dan aldığını ve sadece tarihsel bir değer taşıdığını belirtir. Kendi kuşaklarına büyük bir görevin düştüğünü vurgulayan yazar, eserlerinde evrensel olanı yansıtmazlarsa kendilerinin de öncekiler gibi kaybolacaklarının altını çizer.

“Evet Bunalım Edebiyatı”¹² adlı yazıda çağın bunalımlı insanını anlatarak bir anlamda çağa tanıklık ettiklerini söyleyen Özdenören, yüz yılı aşkın bir süredir medeniyet depremi içindeki toplumumuzu mutlu olarak göstermenin vurdumduymazlık olacağını söyler. Gündelik olayların eserlerin içinde yer almasına karşı çıkan yazar, bir sosyal olayın edebiyatta yer edinebilmesi için, “o olayın sürmesi, etkilerini sürekli göstermesi, belirli bir insan tipini yoğurması gerekir.” der. İnsanımızı bunalımdan kurtarıncaya kadar bu bunalım edebiyatını sürdüreceklerini, ancak bunun asla bir mutsuzluk ve umutsuzluk edebiyatı olmadığını ifade ederek yazısını bitirir.

“Roman ve Hikâye”¹³ başlıklı yazısının ilk bölümünde roman ve romancıyı konu edinen yazar, ikinci bölümünde hikâyeden bahsettikten sonra roman

9 Rasim Özdenören, “Sabah Aralığı”, *Edebiyat*, Eylül 1973, S 4, s. 3-6.

10 Rasim Özdenören, “Yeni Dönemle”, *Edebiyat*, Şubat 1969, S 1, s. 1.

11 Rasim Özdenören, “Bütün Yıkıntıların Üstünde”, *Edebiyat*, Ocak 1972, S (19)+3, s. 3.

12 Rasim Özdenören, “Evet Bunalım Edebiyatı”, *Edebiyat*, Haziran 1974, S 9, s. 2-3.

13 Rasim Özdenören, “Roman ve Hikâye”, *Edebiyat*, Haziran-Temmuz 1969, S 5-6, s. 1.

ve hikâyeyi mukayese etmiştir. Özdenören romancıyı toplumun geleceğini belirleyen insan olarak tanımlamıştır. Romancının eserinde çeşitli tiplerden kurulu bir dünya yansıttığını ve kendi kişisel eğilimine göre bu tiplerden birine daha yoğun bir görev verdiğini söyler. Romancı kişilerini yaşadığı çevreden yola çıkarak oluşturur. Onun görevi bizim göremediğimizi görmektir. Romancı bu özelliği ile toplumu keşfedip karakteristiğini kavrar ve bunu da roman dünyasına aktarır. Özdenören, hikâyeyi “nüansları yakalama sanatı” olarak tanımlayarak hikâyenin roman gibi hayatın tümünü değil tek bir kesitini konu edindiğini belirtir. Hikâyede gereksiz kelimelerden arınmış, seri bir üslubun kullanılması gerektiğini vurgulayan yazar, iyi bir romancının her zaman iyi bir hikâyeci olamayacağını dile getirir.

Gaffar Taşkın müstearıyla yazdığı “Romanımızda Gereken”¹⁴ adlı yazısında ise metafizik ile metafizik eserin (romanın) farkını ortaya koyduktan sonra metafizik romanı şu şekilde açıklamıştır: “Metafizik roman demek, romanı belirsiz, mevhum bir düşünce, temel üzerine kurmak demek değildir; insanın evrene bakışını, onun belli bir yer ve zamandan sonsuzluğa uzanışını tespit etmektir, acılarına evrensel bir anlam vermektir. Meseleye bu açıdan bakınca metafizik romanın gerçekten uzaklaşmak demek olmadığı da anlaşılır. Tersine tam gerçeğin içine girmektir. Çünkü insan yaratıldığı günden beri kendisi için bir sır kaynağı olan bu çeşitten bir ilişkiler dünyasında yaşamaktadır. Metafizik romanın ödevi insanın bu yanlarını didiklemektir.”

Rasim Özdenören, *Edebiyat*'ta güncel sorunları ele alan denemeler de yayımlar. Bu yazılarda çoğunlukla “Batı uygarlığı”, “çağ ve insan”, “metafizik yoksunluk” gibi konular öne çıkmıştır.

Celil Kahvecioğlu müstearıyla yazdığı “Yasaları Yerlileştirmek”te¹⁵ Avrupa'dan sürekli olarak kanunlar iktibas edilmesine karşı çıkar. Çünkü bu kanunların bambaşka çevre ve şartların etkisiyle doğduğunu belirtir. Kanunlara işlerlik kazandırmak için halkın gelenek-göreneklerini araştırıp kanunlarımızı da bunlardan çıkacak sonuçlara göre şekillendirmeyi en makul çare olarak görür. Yine Celil Kahvecioğlu imzasıyla yayımladığı “Laiklik”¹⁶ başlıklı yazısında ise laikliğin “iktidar, kilisede mi yoksa devlette mi kalacak?” çatışmasının sonucunda doğduğunu belirtip söz konusu kavramın Avrupa'daki oluşum sürecini konu edinir.

Rasim Özdenören “Aradaki Çizgi”¹⁷ adlı yazısında “Gerek Batı düşüncesinde gerekse İslam düşüncesinde insanın insan olarak konumu nedir?” sorusundan hareketle bu iki düşüncenin bir karşılaştırmasını yapar. “Lût Dersi”¹⁸ başlıklı

14 Gaffar Taşkın, “Romanımızda Gereken”, *Edebiyat*, Nisan 1972, S (19)+5, s. 5.

15 Celil Kahvecioğlu, “Yasaları Yerlileştirmek”, *Edebiyat*, Haziran-Temmuz 1969, S 5-6, s. 5.

16 Celil Kahvecioğlu, “Laiklik”, *Edebiyat*, 1969-1970, S 7-12, s. 12.

17 Rasim Özdenören, “Aradaki Çizgi”, *Edebiyat*, Haziran-Temmuz 1969, S 5-6, s. 2.

18 Rasim Özdenören, “Lût Dersi”, *Edebiyat*, Aralık 71, S (19)+2, s. 1.

yazısında ulusların hayatlarına bazen halk düşmanı kötü ruhların egemen olduğunu ve bu ruhların halka kötümserlik aşıladığını söyleyen yazar, ulusların er ya da geç bu kötümserlik düşüncesinden sıyrılacağını anlatır.

Özdenören, “Batının Açmazı”¹⁹ başlıklı yazısında Batı uygarlığını ele alır ve akla mutlak anlamda bağlı Batı insanının akıl dışı bir insan tipi hâlini aldığını belirtir. Bu akıl dışı insan, ne olduğunu anlamaya çalışmakta, kendini ve Tanrı’yı inkâr etmekte, var olmak için niçin bu kadar çabaladığı üzerine düşünmekte fakat bir hakikat eksikliği yaşaması nedeniyle çözüme erişememektedir. Batı uygarlığının bugünkü hâliyle makineden ve mekanizmden başka hiçbir şey vaat edemediğini belirten yazar, onlara şu tavsiyede bulunarak yazısını noktalar: “Güneşin doğduğu yöne doğru, yeni bir arama gezintisine çıksınlar. Orada, Allahın, insana, ezeli ve ebedî bir lütuf olarak indirdiği bir ‘öğreti’ bulacaklardır belki.”

“Sığınak”²⁰ başlıklı yazısında Batı insanının kendi içinde keşfedemediği şeyi eşyada bulacağı zannına kapıldığını, eşyayı bir tüketim nesnesi olmaktan çıkarıp bir amaç hâline getirdiğini, bir sığınak olarak gördüğü eşyayı elde etmesiyle bu sığınığın çöktüğünü anlatır. Batı insanının kapitalizm ve komünizm dışında bambaşka bir hayat tarzına yönelmesi gerektiğini söyleyen yazar, gerçek sığınığın Tanrı’dan başkasının olmadığını vurgular.

Özdenören, “İnşa”²¹ adlı yazısında insanın korku, telaş ve umutsuzluk içinde âdeta bir cehennem hayatı yaşadığını söyler. İnsan, kurtarıcı olarak gördüğü her fikri putlaştırmakta fakat henüz o puta sığınmadan, onun yıkıldığını görmektedir. Bu mutsuzluk içinde insan başkalarına zulmetmekte, onun mutluluğunu elinden almak için her şeyi yapmaktadır. Aynı olumsuz manzaranın uluslar düzeyinde de var olduğunu belirten yazar, insanın buradan ancak kendini yeniden “mutlak öğreti”yle inşa ederek kurtulabileceğini söyler.

“Bir Nöbet Geçirmiştir”²² başlıklı yazıda ise çağın insanının yolunu şaşırdığını ve yöneldiği her yolun karanlıklarla sonlandığını söyleyen yazar, “Bu umutsuz karanlıktan nasıl kurtulur bu insan?” sorusunu “Bir kez kendine gelip de o bir adı yürekten andı mı, yeniden aydınlığa döndürülecektir yüzü o zaman yeneden, umabilme yeteneği kazanacaktır. Umutlu oldukça da, umduğu verilecektir kendine.” diyerek yanıtlar.

Rasim Özdenören, *Edebiyat*'ta bazı kitap ve dergilerin incelenmesi ve tanıtılmasına dair yazılar da kaleme almıştır. Erdem Bayazıt'ın *Sebepe Ey*²³, Sezai

19 Rasim Özdenören, “Batının Açmazı”, *Edebiyat*, Nisan 1972, S (19)+5, s. 1.

20 Rasim Özdenören, “Sığınak”, *Edebiyat*, Haziran 1972, S (19)+6, s. 1.

21 Rasim Özdenören, “İnşa”, *Edebiyat*, Şubat 1974, S 7, s. 3.

22 Rasim Özdenören, “Bir Nöbet Geçirmiştir”, *Edebiyat*, Nisan 1974, S 8, s. 1-2.

23 Rasim Özdenören, “Bir Ülkücü Şairin Ünlemi ‘Sebepe Ey’”, *Edebiyat*, Nisan 1974, S 8, s. 7.

Karakoç'un *Yunus Emre*²⁴, Cahit Zarifoğlu'nun *İşaret Çocukları*²⁵ adlı kitapları üzerine değerlendirme yazıları yazmıştır. Celil Kahvecioğlu müstearıyla *Ocak*²⁶, Gaffar Taşkın adıyla yazdığı *Dergilerde*²⁷ başlıklı yazıda ise *Deneme* ve *Türk Edebiyatı* dergilerini değerlendirmiştir.

Rasim Özdenören dergide çevirmen kimliğiyle de yer almıştır. Michael Harrington'un *Öteki Amerika: Birleşik Devletlerde Yoksulluk* adlı kitabından bölümlerin çevirilerini derginin Kasım ve Aralık 1971 sayılarında yayımlayan yazar, Ocak 1972 sayısında ise *İki Mektup* başlığıyla Malcolm X'in mektuplarını çevirmiştir.

Edebiyat sayfalarında Rasim Özdenören'in öykücülüğü üzerine yazılmış yazılar da yayımlanmıştır. Abdullah Uçman, *Edebiyat*'ın Kasım 1973 sayısında yayımlanan "Hikâyemizde Gelişim" başlıklı yazısında Rasim Özdenören'in öykü serüvenini incelemiştir. Özdenören'in yayımlanan ilk öyküsünden, yazının kaleme alındığı dönem itibarıyla son öyküsü olan "Çok Sesli Bir Ölüm" arasında kalan öykülerini gerek yapı gerekse dil açısından değerlendiren Uçman, öykücünün gelişimini İkinci Yeni çevresinde "ilk denemeler", "geçiş dönemi" ve "kişiliğini bulmuş bir sanatçı" şeklinde üç döneme ayırmıştır.

Abdullah Uçman, *Hastalar ve Işıklar*'daki yedi öyküde egzistansiyalizm yediğindeki İkinci Yeni etkisinin görüldüğünü, Özdenören'i İkinci Yeni öykücülerinden ayıran en önemli özelliğinin ise yozlaşmamış fakat bir yerlere de oturamamış genç kuşağın çevresinde gelişen olaylara verdikleri tepkileri, yalnızlıkları anlatması olduğunu söyleyerek aynı çizgide yazan Cahit Zarifoğlu ve Durali Yılmaz'ın da adlarını anar. Uçman, Özdenören'in geçiş döneminde yazdığı öykülerin, ilk dönem öykülerinden izler taşımakla birlikte, sonraki öykülerinin habercisi niteliğini taşıdığını, bu dönemdeki öykülerinin klasik kısa öykü yapısına daha uygun olduğunu ve dönemin yapı olarak "Pus"la sonlandığını belirtir. Özdenören'in aslında daha ilk kitabı olan *Hastalar ve Işıklar*'daki "Eskiyen", "Kundak" ve "Dönüş" öyküleriyle güçlü bir öykücünün ayak seslerini duyurduğuna dikkat çeken Uçman, yazarın kişiliğini bulduğu bu öykülerde ilk dönemdeki sembollerin yerini maddi gerçeğin aldığı belirtir.

Nuri Pakdil, derginin Şubat 1975 sayısında Rasim Özdenören'in "Çatışma" adlı öyküsü üzerine "Çatışma'ya Bir Yaklaşım Denemesi" başlıklı bir yazı yayımlamıştır. Öncelikle öykü kahramanları üzerinde duran Pakdil, öykünün yapısal özgünlük içinde geliştiğini belirterek bunu kahramanların etkin bir kimlik taşımalarına bağlamaktadır. Pakdil'e göre "Çatışma" felsefi bir öykü olarak Türk edebiyatına yeni boyutlar kazandırmıştır.

24 Rasim Özdenören, "Yunus Emre", *Edebiyat*, Nisan 1972, S (19)+5, s. 7.

25 Rasim Özdenören, "İşaret Çocukları", *Edebiyat*, Haziran 1972, S (19)+6, s. 8.

26 Celil Kahvecioğlu, "Ocak", *Edebiyat*, Nisan 1972, S (19)+5, s. 7.

27 Gaffar Taşkın, "Dergilerde", *Edebiyat*, Şubat 1972, S (19)+4, s. 7.

Rasim Özdenören, kurucuları arasında yer aldığı *Edebiyat* dergisinin yerli düşünceyi öne çıkaran duruşuna yazdığı öykü ve denemelerle katkıda bulunmuştur. Rasim Özdenören, Erdem Bayazıt, Cahit Zarifoğlu, M. Âkif İnan ve Alaeddin Özdenören *Diriliş* ve *Edebiyat*'ta edindikleri tecrübenin ışığında *Mavera* dergisini kurmuşlardır. Aralık 1976'da ilk sayısı yayımlanan *Mavera*'nın aynı çizgide yürüdüğü *Büyük Dođu*, *Diriliş* ve *Edebiyat* dergilerinden ayrılan en önemli yönü şahıs merkezli olmayıp bir ekip ruhuyla şekillenmiş olmasıdır.